

ERDÉLYI GAZDA

AZ ERDÉLYI GAZDASÁGI EGYLET

Megjelenik minden kedden egy iven és az egyleti tagoknak ingyen küldetik meg.

Nem tagok egész évre 2 fittal fizetnek elő, féléves előfizetés el nem fogadtatik.

HIVATALOS

KÖZLÖNYE.

Pénz- és értékküldemények az

ERDÉLYI GAZDA KIADÓ-HIVATALÁHOZ,
a lap azonnali részét illető közlemények az
ERDÉLYI GAZDA SZERKESZTŐSÉGÉHEZ
czimzendő.

A hirdetés díjszabályzatot lásd az utolsó lapon

Szerkesztő bizottság: elnök **Dr. Berde Áron**; **Girsik János**, **Szabó Sámuel**, **Vörös Sándor**,
felelős szerkesztő: **Gamauf Vilmos.**

Tartalom: A vetőmag kiválasztásáról. R. J. — Kolozsvár gyümölcsészete és szőlőszete. II. Szentgyörgyi Lajos. — Különlélek a kolozsvári tenyészállathállítás köréből. — Szász-régeni állathállítás. — Pályázati hirdetmény. — Az orsz. központi mintapince szervezeti szabályai. — Egy veleg: Ló-árverés. Méhesz-egyletünk. Az első szőlő. Értesítés. — Üzleti heti szemle. — Piaczi árak. — Hirdetések. —

A vetőmag kiválasztásáról.

A talaj jó előkészítése után, ide érteve egyttal annak jó termő erőben való fentartását is — legfontosabb teendő a gazdára nézve a jövő termés érdekében, hogy már aratás után, ha a terményt letakarította s magtárba vitte — jó vetőmagról is gondoskodjék.

Többször jó a gazda abba a helyzetbe, hogy a saját termése minőségileg nem kielégítő. A mag szorult szemű vagy silány. Hyent vetésre használni nem czélszerű. Épen úgy, ha valakinek kitünő minőségű magja termett, különösen ajánlhatja vetésre s ez esetben drágábban is fizetetik.

De nem czélszerű a régi magot (fajtát) az esetben sem használni vetésre, ha nála egy kiprobált jobb fajtát szerezhetünk be, mely több előnnyel kecsegtet bennünket.

Tartsuk szem előtt, hogy a fajta megválasztása által érhetjük el legbiztosabban a termés jóságát. S tagadhatlanul az a gazda cselekszik legokoszerűbben, ki terménye jóságával felülmulni igyekszik a szomszédját. A ki megválasztja a fajtát s a magot; a ki nem vet el rostaaljat vagy üszögös magot.

A jó vetőmagnak többféle kellékkel kell bírnia. Nevezetesen, legyen a mag valódi s tiszta. Ne legyen keverve idegen részekkel, gyommagvakkal, ne szaporítsuk ez uton is a gyommagvak mennyiségét, melyek a talajban úgy is mindég elszaporodva vannak.

Legyen a vetőmag súlyos, a legjobb minőségű, a mi-

lyent választó rosták által állitunk elő nagyobb tömegeből. Az ilyen mag teit, jól kifejlődött.

S legyen a mag — csiraképes — ép szemű. Ez okból nem tanácsolható szükség esetében sem használni vetésre a régi magvakat. Mindenki tudja azt, mennyi kárral jár a vetést újból eszközölni.

Az őszi rozsok közül különösen ajánlhatom gazdáink figyelmébe: a canadai s montagnei rozst.

Nem lesz nehéz kicsiben akárkinek is, a jobb fajtákat beszerezni. S milyen nagy haszon háromolnék abból egyesekre s az országra is; ha mindenki igyekeznék — mint a kertész teszi — a legjobb fajtákat termelni! Így lassanként kiszorítható volna a régi mag, mely kevésbé megfelelő árut ad s megalapítható volna legalább egyes terményekre nézve egy egész vidék jó hirneve.

E czélt tüzte maga elé a földmívelési ministerium is, hogy a termelő közönséget a jelesebb fajta árukra figyelmeztesse s egyttal azokat a gazdák közt terjessze.

Ha egyszer meghonosított egyik vagy másik válfajta, az könnyen utat tör már magának a vidéken s kiszorítja helyéből az alacsonyabb árut.

De az új fajtán se kapjunk, ha az selejtes, rostaalj. Hyen termény után könnyen csalódhatunk s a hozzá kötött remények nem fognak megfelelni várakozásunknak.

A gabona egyik legnagyobb ellensége a rozsdá, kikerülése, vagy legalább elterjedésének korlátozása miatt is legczélszerűbbnek látszik a vetőmag változtatásához nyulni!

Ugyanaz a mag más tenyészviszonyok közé jutva, máskép viseli magát az élődsi betegségekkel szemben.

S az évtizedeken, vagy századokon keresztül ugyanazon klíma s talajban tenyészett növény — kiválasztás s különösebb gondozás nélkül — nagy hajtaudóságot örökölhet szervezetében a pusztító betegségek iránt; sőt normalis fejlődésének nem kedvező kultúra mellett (minő a talaj

hanyag miveltése, annak kimerülése némely fontosabb növényi tápanyagra nézve) könnyen megtörténhetik, hogy a mag degenerálódik, azaz jó tulajdonait elveszíti s a termény évről-évre silányabb lesz s ekkor már csak magváltoztatás útján segíthetünk a bajon s ezt is sürűn kell tennünk, ha az új fajta minőségében hanyatlás állna be.

A kalászos növényekhez kötött jó tulajdonságok a következők: minél erőteljesebb bokrosodási képesség, nagy protein tartalom és maghozam. A protein tartalom (= aczélos buza) együtt jár a nagyobb fajsúlylyal. A bokrosodás és hosszabb kalász a nagyobb magterméssel.

R. J.

Kolozsvár gyümölcsészete és szőlészete.

II.

Phylloxera vizsgálatunk 3-ik napját a „Békás“ nevű szőlő-gyümölcsös hegyben töltöttük, dolgunkban készségesen vevén részt Kovács János tanár és Tóth Tamás birtokos hegy-előljárók egy pásztor segédkezése mellett.

A hegy északi felén le s déli felén föl két utat tevént, mi közben — az előbbi két napi munkánkhoz hasonlóan, aprajára megvizsgálattunk minden gyanusnak mutakozó szőlőtőkét, azok földszint s mélyebbskén talált gyökérzetét s a szőlőnyakról metszett hójakat — s mire végét értük vizsgálatásunknak, szívesen telepedtünk le Kovács tanár barátságos kajbájában hogy — az ő szíveségéből — a forró nap fáradságait egy kis hűsítő áldomással enyhítsük, különösen annak öröme, hogy e hegyben sem találtuk meg a szőlésznek félemlletes rémét.

E hegy gyümölcsészete és szőlészete is egyidejűnek jelezhető a Szentgyörgy-hegyivel, a mennyiben arra az óriás alma, körte, diófákból következtethető. Itt már egy kissé több gond látszik fordítva úgy az egyikre, mint a másikra. Találunk ugyan itt is bongort-berket, melyeken alig gázolhatni át, mindazonáltal egyfelől az a körülmény, hogy e hegybe egy félóra alatt kísértélhatni, de meg másfelől az, hogy több uri birtokos cultiváltatja s illetve cultiválja itt ez áldott plántákat, mint az óra távolságra eső Szentgyörgyhegyen; hasonlíthatlanul előbbre vittaek mondhatjuk e hegy gyümölcsészeti és szőlészeti ügyét amannál.

Itt is találjuk ugyszólva mindazon fajta gyümölcsöket, melyeket multkori cikkünkben már ismernek olvasóink és nagyobb terjedelemben azon 4—5 régi szőlőfajt, melyek színtelen amott jelezve lettek. Csakhogy itt már teljességgel nem fejlődik oly jóvá ezek gyümölcse, hogy előbbihez csak megközelítőleg is hasonló bort adjon. Tudatára jöve ennek a haladóbb természetű birtokosok, akként igyekeznek segíteni a bajon, miszerint Chasselas, Malvázia, Madeleine = Magdolna, Lindau, Malinger, burgundiak s más hasonló korai és bőtermő fajokkal ültetik be birtokaik szőlőnek való részét.

Elismeréssel kell adóznunk e tekintetben első helyen Dávid Antal, Horváth Kálmán, Tóth Tamás, Nagy Lajos, Mózsa József, Sárkány Ferencz, Burckhardt Ágoston, Hantz György, Papp Alajos, Müller s még egy pár birtokos urnak, kik a korintó szavát megértve, mintaszerűleg rendezték be és miveltetik

azon előbb jelzett nemes fajokat, melyek csakaem minden évben megszokták jutalmazni gondos tulajdonosaikat.

A miveltési rendszer e hegyben is mindenütt „karikás“ s mondhatni, hogy a lehető legtökéletesebben végrehajtott. Itt egyáltalában a helyes rendszer alapján dolgoznak, nem csifrázák, nem csürik-csavarják a dolgot, hanem a mint azt mindnyájunknak tennünk kelleme és kell is, virágzás előtt vagy nyomban azután a maga egyszerű módja szerint kiválasztják a jövő évi termővesszőket = magfákat, a gerezdes sarjakat 1—2 levél fölött vissza csipik, a meddő jövőseket egyszerűen eltávolítják; a magfákon honalyt és kacsot nem tűrnek, s. b. s. b.

Rezd, tisztaság és eszm tekintetében is meg lehetünk elégedve „Békás“ legnagyobb részével.

Legtöbb erélyt fejtett ki gyümölcsészeti tekintetben 40—50 évean keresztül e hegyben, boldog emlékü Kovács Marton, kinek gyümölcsstelepe egy kis erdőhöz hasonló s nehe ujabban behozott különlegességekkel nem igen találkozunk benne, a régi jó almákat és körteket itt mind együtt kapjuk sok-sok példányban, szintén nagy kiterjedésű régebbi fajta szőlő ültetvényével együtt. Az alig belátható birtokot Tóth István és Kulia Miklós méltó utódok örökölték, kik már sokkal tovább mentek ez ügyben, nagy mennyiségű megnevezett tenyésztésre méltó ujabbi fajta alma és körte oltványnyal szaporítván a különben is nagy figyelmet érdemlő, de fájdalom, legnagyobb részben megnevezett leu fajta kőből álló telpet az erdélyi gazd. egyesület választott fajtaiból s más helybeli jó nevű gyűjteményekből.

Az ujabban telepített számos gyümölcsösök közt kitüntetést érdemelnek még: Tóth Tamás, ref. kántor, Kovács János ig. tanár, Nagy Lajos tanár, Müller Sándor, Dávid Antal, Hantz György, Horváth Kálmán, Burckhardt Ágoston s még néhány uré, hol különösen az almárok tekintetében a lehető legválogatottabb fajokat ismernek föl, mindazokat úgy szólva, melyeket évek hosszú során s különösen a legközelebbi években gyümölcsészeti szakosztályunk kiváló figyelemre méltatott, Erdélyszerte ajánlott s a melyekkel az erdélyi gazd. egyesület közéleti ojtványiskoláját is beállította. E hegyben tehát a gyümölcsészeti is kivánt lendületet vett, elannyira, miszerint a birtokosok — egy nevezetes része — ugyszólva egymást üzi a nemesnél-nemesebb, de egyszersmind tartós, piaczosabb gyümölcsfajok beszerzésében. S hogy a jó példa e tekintetben is mennyire vonz, azt e hegy culturájánál szembeűnőleg tapasztalhatni. S pedig bizony-bizony az itteni birtokosok sem egyszer keserednek el az ellemi csapások sújtólása miatt. Három-négy éve, hogy nem szűnnek olyan bort s nem szednek annyi gyümölcsöt, mint a milyenre s a mennyire számítottak. Különösen egy pár év óta — s úgy az idén is — igen nagy kárt okozott a gyümölcsösökben az apró teli moly pille zöld hernyója, mely ellen teljességgel nem képesek eléggé védekezni az illetők, de — engedelemmel legyen mondva — nem is sokat törődnek vele, abban a reményben ringatván magukat, hogy magától elpusztul ez is, mint történt hála Istennek! a galagonya özöndékekkel, mely egyáltalában sem a mult, sem ez évben nem birt nálunk károsító hatással s jövőben sem fel-

hetünk tőle, annyira kipusztultnak látszik még a magva is ennek környékünkön.

Tavaly még nem okozott oly nagy kárt e veszedelmes pilléscse, mint az idén — s épen azért elodázhatlan szükségét látjuk annak, hogy jövőre egyesült erővel lépjenek föl ellene e hely birtokosai s velők együtt mindazok, kiknek birtokain — más hegyekben is — dulólag grassált a Cheimatobia brumata.

Nem ismétljük itt az ellene követendő eljárást, megirta ezt az Erdélyi Gazda múlt évi folyama 48-dik számában Parádi Kálmán tanár ur alaposan s épen azért kérem mindazokat, kiket e tárgy illet, üssék föl jelzett számot s a recipét teljes mértékben igyekezzenek — annak idején alkalmazásba venni, bármily fáradszónak tűnhetik is föl az, különösen a terjedelme-
sebb gyümölcsösök tulajdonosai előtt.

Hogy e dologban kívánt siker érhetősek el, szükséges, hogy gyűlésileg hozzon ebben határozatot a hegy birtokossága s a mennyiben, a bármely erélyes előljárásság kivihetetlennek gondolná az együttes ellenállhatást, tegye magát érintkezésbe a városi rendőri hatósággal s akarva, nem akarva hajtassa végre az orvoslást.

Társult törekvésre van itt szükség! egyeseknek legerősebb akarata is vajmi keveset segít a bajon! S éppen azért — alkalom adtán — bátrak vagyunk itt a nyilvánosság terén is jó előre fölítani jelzett veszélyre városi rendőrségünk s illetve mind azok, figyelmét, kiknél e baj pusztítólag ütötte föl fejét!

Hogy egyesek törekvése is ér valamit, azt bizonyítja „Békásban“ a Kovács János ig. tanár gondos eljárása, a mi különben csak annyiból állott, hogy fái törzskerületét a múlt 1882 tavasz, nyár és ősz folytán többször fölkapáltatta s ez által az oda befészkelődött hernyókat, álczókat kültégnék s más elemi viszoutagságnak, madarak, hangyák s ki tudná mi mindennek inkább kitétvén, nagy mértékben elpusztultak, ugyannyira, hogy a mig szomszédjai fáinak — s még a cseresznyéket sem véve ki — teljesen lekopasztották level és virág ékességét, az övéi egyáltalában igen keveset szenvedtek — s nem egy fáján gyümölcs is meglehetősen mennyiségben maradt. Ez tapasztalható Tóth Tamásnál s még egy pár hasonló elbánuásu birtokosnál.

Gyümölcs tehát — dión kívül — az egész hegyben nagyon kevés van. Alig vettünk észre itt-ott egy-egy elzártabb helyen valami termést s ezt is inkább almában — és pedig az ismert fehér párizs = juhorr, Sávári, magyar tányér = édes telető (szebeni tángyérnek is hívják), kései piros Van Mons Rte, Ananász Rte, Pónyik s nagyon kevés batult. Körték közül a Bolveilerit, Józefinát, téli esperest, kevés Dielt, Clairgeaut, Angoulémeit, Ferdinand korona-örökös s kitünő nyári pergameünket s a korán érő apró sárga muskotály óriás nagy fán Kili Györgynél.

Szőlőtermés ritka helyen kielégítő s a mi különösen föl-
tűnt, még a különben igen termékeny külföldi speciálítások sem roskadnak össze a termés alatt. Fejlettség tekintetében nagyon elmaradottnak látszott, (Julius 13.) mindazáltal a föld
kellő nedvessége, a beállott hatalmas napok s az időjárásnak

elég kedvező volta biztatólag szólnak s ha a nálunk szokásban levő sept. és októberi szép napokban ez idén is kedvünk telik, hihető, hogy a szokott nagy szüretetek, bárha savanyu levük lesz is, megtartathatnak.

A mondottakban ecsetelni óhajtván — a gyümölcsnek és kora szőlőfajoknak kedvező fekvésű s igen szépen váltakozó felületű — „Békás“ nevű hegy jeleni állását, avval az óhaj-
tással zárom be, talán némelyek előtt hiányosnak vagy épen nem kielégítőnek vett ismertetésemet, vajha jövőben „Békás“ előre törő birtokosságának megadná az ég lelkedatlan munkássága érdemlett jutalmát!

Szentgyörgyi Lajos.

Különfélék a kolozsvári tenyésztő-állatkiállítás köréből.

Utazási kedvezmények a kolozsvári II-ik tenyészállatkiállításra. Mindazok, kik az erdélyi gazd. egyesület titkári hivatalánál Kolozsvárt „Állandó jegy“-et váltanak, (mely jegynek ára 2 frt és mind a három kiállítási napon bárhányszori belépésre használható) a rendező bizottságtól vasuti „Igazolási jegy“-et nyernek, mellyel a m. kir. államvasutak összes vonalain (gyorsvonatok kizárásával) és a szamosvölgyi vasuton 33 1/3 % menet díjkedvezményt élveznek, mi a kolozsvári utazásnál augusztus 29-étől szeptember 3-áig, a visszaindulásnál szeptember 1-től szeptember 12-ig marad érvényben. Miután pedig az egyidejűleg tartandó löversenyek, a fogarasi lovak árverése, a szövő-iskolák és iparos tanoncok kiállítása nagyszámú vidéki vendéget fognak ez alkalommal Kolozsvárra gyűjteni, czélszerű lesz idejekorán a szállás biztosításáról gondoskodni, mire nézve a rendező bizottság az érdeklődőket felkéri, hogy ebbeli kívánságukkal Bartha Lajos urhoz Kolozsvárra sziveskedjenek fordulni. —

A fogarasi m. kir. államénes kisorolt anyaga ez által is Kolozsvárt fog a tenyészállatkiállítás alkalmával elárvereztetni, mely hírt bizonyosan örömmel üdvözöl hazarészünk lötenyészítő közönsége. A földmívelési ministerium eleinte ugyan megtagadta a rendező bizottságnak ebbeli kérelmét, utalván az idén kisorolt lovaknak csekély számára, valamint a tetemes szállítási költségekre; de végre tekintettel azon körülményre, hogy ez által mily lényegesen emelheti a kiállításnak látogatottságát és sikerét, mily nagy mértékben mozdíthatja elő az itt összejűlekező tenyészők érdekeit, kiknek a lovak beszerezhetésére vagy külön költséges utat kellett volna tenniök, vagy arról egészen lemondaniok, — mindezeket tekintetbe véve még áldozatok árán is kész volt az árverésnek Kolozsvárt leendő megtartását elrendelni s a fogarasi ménes parancsnokságot ez értelemben utasítani Reméljük, hogy már legközelebb bővebb részleteket közölhetünk az árverésre kerülő anyagról, addig is kötelességünknek tartottuk a hálás elismerésnek nyilvánosan kifejezést adni s az érdeklődő közönség figyelmét jó eleve felkelteni. —

Külföldi tenyészállatok a kolozsvári kiállításra. Budapesten lakó Rosenthal Alfréd tenyészállatok beviteli üzlete, mely a múlt évi tárlaton jelentékeny mérvben szerepelt, ezuttal is megjelenik 14 eredeti angol kos-

sal és 6 anyával, 4 Rambouillet kossal és 1 Berkshire kannel, mely kiváló állatok a kiállításnak kétségkívül nagy díszére fog-
nak válni és megérdemelt keresletnek örvendeni annyival is
inkább, mert a mint halljuk a tőle vett kosok után esett ke-
resztvések jól sikerülteknek mondhatók Igen nagy érdeklél-
messzemató tanúsággal bírna, ha a tavali t. vevők szí-
vesek volnának tenyészetük első eredményét: a félvér barányokat több példányban bemutatni s
evvel eljárásuk okszerűségéről mintegy nyilvános tanubizony-
ságot tenni. —

A kolozsvári II-ik tenyészállatkiállítás bíráló bizottsága
50 tagból áll: ugyanis egy elnök, egy alelnök; a lóbiralmi
osztálynál 8, az erdélyi szarvasmarhánál 17, az idegen faj
marhánál 5, a bivalnál 3, a juhnál 6, a sertésnél szintén 6
végre a baromfi osztálynál 3 bíráló tag fog működni külön
osztály-elnökök vezetése alatt. Hogy meynyire igyekezett a
rendező bizottság a bíráltnak részrehajlatlanságát biztosítani,
az nemcsak a jelenleg is elfogadott, a kedvezést lehetőleg ki-
záró értékszámrendszer (pointirozás) alkalmazásából tűnik ki,
hanem és főleg abból, hogy az 50 felkért bírálóból csak öt
tagja van az erdélyi gazdasági egyesületnek, míg
a többi 45 a főváros és vidék szaktekintélyeihez tartozik. Az
összes bírálóból 22-öt közvetlenül a rendező bizottság kért
fel; mígren 23 az egyes gazdasági egyesületek kijelölésének lett
fenntartva a következő arányban: országos magyar gazd. egy-
let 3, biharmegyei gazd. egyesület 1, hunyadmegyei gazd. egyesület
1, kis-küküllőmegyei gazd. egyesület 2, maros-tordamegyei gazd.
egyesület 2, székásmenti gazd. egyesület 1, szilágymegyei gazd. egy-
let 2, szilágy-somlyó vidéki gazd. egyesület 2, szolnok-dobokai
gazd. egyesület 3, torda aranyosmegyei gazdasági egyesület 3 és vég-
re az udvarhelymegyei gazd. egyesület 1 bíráló tagot jelel ki.
Mihelyest az e fogadási nyilatkozatok mind beérkeztek a bíráló
bizottság teljes névsorát is azonnal közölni fogjuk. —

A baromfi a kolozsvári II-ik tenyészállatkiállításán
igen szépen lesz képviselve, mert nemcsak szűkebb hazánk
tenyésztői fognak megjelenni, hanem — mint a „Gallus“
szaklap írja — több nevezetes magyarországi tenyésztő ide
készen, sőt a rendező bizottság még Ausztriából és Gallicziából
is több tudakozódat vett. Igen kívánatos lenne a sok külföldi,
kétségkívül érdekes és értékes fajták mellett, a mi szerény, de
kitűnő magyar tyukunkat is bemutatni, melynek igény-
telenségét csak izletessége mulja felül és melyet érdeme szerint
becsülni már-már elfelejtünk! Tán csak akad vagy egy gondos
háziasszony, ki sikra lépve bebizonyítja, hogy „a mienk“
aránylag nemcsak nem rosszabb az idegennél, hanem okszerű
kezelés mellett még mostohább viszonyok között is szépen jó-
vedelmezőnek mutatkozik. —

Szászrégeni állatkiállítás.

A maros-tordamegyei gazdasági egyesület által folyó hó 5-
kén Szász Régenben rendezett, erdélyi fajú szarvasmarha ki-
állítás nem sikerült a várakozásnak eléggé megfelelőleg akár a
kiállított állatok számát, akár azok minőségét tekintjük; mind

azáltal volt néhány szép példány a mintegy nyolczvan darab
között.

A kitűzött száz forintból ily körülmények között igen he-
lyesen csak 65 forint adatott ki, 35 forint pedig visszatartott az
egyesület részére. Legszebbek a három éves ökor-borjak voltak s
a díjak nagy részét sárpataki, geryeszegi és beresztelki köz-
gazdák nyerték el, a mi könnyen érthető, ha meggondoljuk,
hogy nekik az ottan levő gróf Teleki és báró Bánffy-féle kitűnő
gazdaságokból jó alkalmuk lehet jeles apaállatokhoz jutni s a
tartás és tenyésztésben is hasznos ismereteket szerezni, a mit,
ha nem mulasztanak el ilyes helyeken kis gazdáink bizony az
első haszon az övék és ráadásul az ország nemzetgazdasági vi-
szonyainak javításához is hozzájárulnak.

A bizottságban, mely a bíráltnak az értékrendszer al-
kalmazása mellett eszközölte, jelen voltak: gróf Teleki Domo-
kos, Schuller Dániel, Urmánczi János, Eltető Albert, Körösi Jó-
zsef, Fromm György, Dósa Sándor, továbbá Deák Lajos egyesületi
titkár és pénztárnok s végül mint érdeklődő vendégek és egy-
esületi tagok eleitől végig báró Kemény Kálmán és Gálffy Sán-
dor urak.

Egyébiránt valószínű, hogy a kiállítás teljes sikerére be-
folyt azon körülmény is, miszerint már nagy országos marha-
vásári nap lévén, a közönség nagy része ott volt közvetlen ér-
dekelve és így sokan nem érkeztek el a kiállításra megjelenni,
olyanok, kik talán résztvettek volna. M.

1238.
1883. szám.

Pályázati hirdetés.

Az erdélyi gazdasági egyesület által a nagy-enyedi m. kir.
vinczellér-képezde növendékei részére alapított két 150—150
forintos ösztöndíj megürülvén, arra az 1883/84-iki október 1-én
kezdődő tanévre pályázat nyitattik a következő feltételek alatt:

1. A folyamodó mindkét félévi bizonyítvány mellékelésé-
vel igazolni tartozik, hogy a nagy-enyedi m. kir. vinczellér-
képezden az első évi folyamot jó sikerrel végezte.

2. A folyamodó szegénységét saját községi előjáróságá-
nak bélyegtelen bizonyítványával igazolni tartozik.

3. A nagy-enyedi vinczellér-képezde igazgatóságának
nyilatkozata kívánatik arra nézve, hogy folyamodót nem csak
szorgalma és szegénysége; hanem példás erkölcsi magaviselete
is az ösztöndíjra érdemesíti.

4. Az ösztöndíj egy évre szól ugyan, de az erdélyi gaz-
dasági egyesület igazgató választmánya fenntartja magának azt,
— ha az illető arra érdemtelenné vált — időközben is azonnal
beszüntetni.

Pályázni kívánók felhivatnak, hogy a fentiek szerint fel-
szerelt folyamodványaikat folyó évi szeptember hó 8-dikáig az
erdélyi gazdasági egyesülethez Kolozsvárra címezve nyuj-
tsák be.

Kolozsvár, 1883. augusztus hó 6.

Szabó József,
egyesületi alelnök.

Gamauf Vilmos,
egyesületi titkár.

Az országos központi mintapincze szervezeti szabályai.

1. Czél.

Az országos központi mintapinczének, mint a hazai borászat emelésére létesített országos intézménynek czélja s feladata:

a) az országban termelt s a termelők által e végből beküldött borokat természetüknek megfelelő módon szakszerűen kezelni s palackkérettségig fejleszteni;

b) az okszerű pinczekezelés terjesztésére hivatott vándortanítókat és pinczemestereket a bor- és pinczekezelésben gyakorlatilag kiképezni.

2. Beküldés.

Kezelés végett csak oly borok fogadtatnak el, a melyek a beküldés előtt legalább kétszer lehuzattak.

A mintapincze felügyelősége oly borok befogadását, a melyek jó minőségű borrá okszerű kezeléssel sem alakíthatók, megtagadhatja.

3.

Beküldendő pedig minden egyes borfajból a következő legkisebb mennyiség és pedig: közönséges borból legalább 50, peccsenye- és fajborokból legalább 10 hectoliter, aszúborból pedig legalább egy gönczi hordó (125—140) liter).

A legnagyobb mennyiséget, mely egy termelő által egyes borfajból beküldhető, a jelentkezők számára, továbbá a rendelkezésre álló helyiségekre és a kezelőszemélyzet elfoglaltságára való tekintettel a mintapincze felügyelőségének javaslatára időről-időre a ministerium állapítja meg.

4.

Beküldés előtt minden egyes borfajból legalább két deciliternyi mustra mutatandó be, melynek alapján a mintapincze-felügyelősége a bor befogadása iránt határoz s határozatáról a termelőt értesíti.

Ha a beküldött bor a megelőző mustrának meg nem felelne, azt a felügyelőség a termelőnek visszaküldheti.

5.

Átvétel.

Az országos központi mintapincze czime alatt Budapestre érkezett borküldeményeket a ministerium által megbízott szállítványozó veszi át és szállítja a pinczébe. Az átvételnél észlelt hiány vagy kár esetében a szállítványozó köteles a beküldő tulajdonos kártérítési igényének fentartására szükséges lépéseket megtenni.

A szállítványozótól a bort a főpinczemester vagy megbízottja veszi át s azonnal megállapítja annak mennyiségét. A pincze a beküldővel szemben csak az ekkor megállapított bor mennyiségért felelős, ha azonban a feladott mennyiséghez képest hiány mutatkoznék, tartozik a beküldő tulajdonos jogait a szállítványozó ellen érvényesíteni.

6.

Apadási százalék.

A megállapított bormennyiségből mindaddig, a míg a bor

hordóban kezeltetik, évnegyedenként legfeljebb 1% számítható be apadás fejében. Ha a bor palackokba fejtetik le, ez alkalomból külön 3% apadás számítható a tulajdonos terhére. Nagyobb hiányokért a pincze szavatol s kártérítéssel tartozik.

7.

Kezelési mód megállapítása.

A beküldött borok kezelési módját a főpinczemester állapítja meg s javaslatát a borászati kormánybiztosi hivatal útján a beküldő tulajdonossal oly felhívással közli, hogy netáni észrevételeit 8 nap alatt tegye meg. Ha a felhívás elküldésétől számított 15 nap alatt észrevételek nem tételnek, a javasolt kezelési mód elfogadottnak tekintetik. Ha azonban a tulajdonos más kezelési módot kíván alkalmaztatni s ez iránt a főpinczemesterrel megegyezni nem tudna, a fenforgó nézeteltérések kiegyeztetését a mintapincze felügyelősége kísérlik meg, mi ha nem sikerülne, a felügyelőség a bort záros határidő kitűzésével a tulajdonosnak rendelkezésére bocsátja s annak eredménytelen eltelte után visszaküldi.

8.

Rendelkezés a kész borokkal.

Az orsz. közp. mintapinczében palack-éretté fejlett borral a tulajdonos rendelkezik.

Jelesebb borvidékeinken termelt oly borok, a melyek vidékük jobb minőségű termékeinek méltó képviselői s e mellett oly termelők által küldettek be, a kiknél hasonló minőségű bornak folytonos és állandó beküldését ugy szőlőbirtokuk kiterjedése, mint szőlőmivelésüknek, szüretelésük- és pinczekezelésüknek gondos vezetése biztosítja, a tulajdonos kívánatára s a mintapincze felügyelőségének határozata folytán a mintapincze kezelősége által palackoztatnak s a termelő, valamint az orsz. közp. mintapincze czimlapjával láttatnak el.

A mintapincze czimlapja akként alkalmazandó a palackra, hogy a palack felbontásával ezen czimlap megsemmisítessék. Az ily czimlappal ellátott borok csak az erre megbízott külföldi elárúsító közegeknek adhatók át.

Egyéb kellően elkészült borok a tulajdonos kívánatára a ministerium által évenként egyszer rendezendő s ugy a bel-, mint a külföldön közhírré teendő közárverés útján adatnak el.

9.

Szállítási költségek s kezelési díjak.

A borok beküldésénél felmerülő szállítási költségek s a beküldő kívánatára a vasuti fuvar költségei is a mintapincze pénztára által előlegeztetnek.

A borok kezeléseért fizetendő díjakat és fekbért a mintapincze felügyelőségének javaslata alapján a földmivelés-, ipar- és kereskedelemügyi minister állapítja meg.

Az előlegezett szállítási költségek, a kezelési díj, fekbér s a kezelésre tett kiadások a bor eladása esetén az eladási árból levonatnak, különben pedig a tulajdonos által a bor elvitele előtt megfizetendők.

(Vége köv.)

EGYVELEG.

— **Ló-árverés.** A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a fogarasi m. kir. állami ménesből egy darab 5 éves és 8 darab 4 éves számfelüti fiatal kancza, az erdélyi ménteleposztályokból pedig néhány kísérlet, — különböző koru — mén és herélt fog a kolozsvári állatkiállítás alkalmával — szeptember hó 3-án — a legtöbbet ígérőnek, azonnali képzőfizetés mellett eladatni. — Az árverés a jelzett napon, a kiállítási helyiségben, reggeli 9 órákor kezdetük meg.

* „Az erdélyi oksz. méhészegylet“ folyó aug. hó 10-én tartott választmányi ülésén számba vette a B.-Gyulán kiállítandó tárgyakat. Nagy figyelmet érdemlőnek találta a Bodor Sándor kir. alügyész által combinált s ez ő utasítása folytán a „kolozsvári kir. törvényszéki fogház iparüzlete“ által kifogástalanul elkészített „olesó kaptárt“ mely ugy egyszerű készíthetése, miat igen kevés anyagból kiállítható volta, de különösen czélszerűség tekintetében bizonynyal első helyen fog érdemesíttetni Békés-Gyulán „a tiz aranyra pályázó“ darabok közt. Anyanyira megayerete ez az egyes álló Berlepsch műméhlek már eddig is a méhészek tetszését, hogy már is közel 400 megrendelés történt. Hogy mi ez a kaptár tulajdonképpen, azt legközelebbi számunkban terjedelmesebben fogjuk ismertetni, különben is gondoskodva lett, hogy teljes leírása nyomtatásé ki a mennyiben csak lehetséges osztattassék szét a megrendelőknék s különösen a b.-gyulai méh. vándorgyűlésen résztvevő ügytársak közt, hogy ez által még tüzetesebben megismerhessék annak mivoltát. Ez már aztán egy valódi vivmány a méhészet tekintetében s különösen árára nézve, mely csak 1 frt 50 kr. Nagyra ajánljuk a kiállításon részt vevők figyelmébe! Még küldetik az egylet által egy épen ily szerkezetű 3-as (ára 6 frt 50 kr.), egy kitünő keretkészítő gép, rajfogó és egy egészen új szerkezetű átmeneti kaptár, melyek mindannyija a főnebb jelzett derék fogház-iparüzlet készítménye részben nevezett ügyész ur combinatója szerint s gondos utasítása és felügyelete mellett. Továbbá Gebhardt Döme egyl pénztárnok, távirda főállomási főnök is küld egy „4-es Göndöcs-lapozót“, mely bizonynyal szintén nagy tetszéssel fog találkozni. Ezeken kívül keretes, pergetett és üveg harangba készített műmézeket: az egylet maga, Bodor László Ajtai Péter társával Mező-Dombról, Gebhardt, Albu, Csiki J. József. Helyből küldött és önkéntes képviselői is lesznek az egyletnek Albu József egyl. igazg. alelnök, Szentgyörgyi Lajos főtitkár, Bodor László és Csiki J. József buzgó választmányi tagok és ifj. Pataki Sándor városi tanács-jegyző személyében. — Szerencsét és sikert óhajtunk munkálkodásukra!

* Az első szülő. Minden kétségbeesésünk daczára is zsendülő Madeleine angevinet, Madelaine imperiált, Royalt és Malingert találhatni Szentgyörgyi Lajos k.-magyarutczai néptanító kertjében. E hó 8-án kezdtek föltünni az első szemek; Tehát 12 nappal később, mint tavaly.

— **Értesítés az „Istvántelki“ földmives-iskoláról.** Az „Országos Magyar Gazd. Egyesület“ István-

telki földmives- és kertészi-iskolájánál az új tanév megnyitásával, október hó 1-én 10—12 tanuló a tanfolyamra felvétetik. A tanfolyam 3 év. Felvételnek bizonyítványokkal igazolt 14 éves ép, egészséges, gyakorlati munkára alkalmas testalkattal bíró s 4 osztályu népiskolát végzett ifjak. A felvett tanulók 150 frt évi összegnek félévi részletben való lefizetése mellett az intézetnél teljes ellátásban részesülnek. 4—5 tanuló számára ingyenes hely van fentartva, mely ingyenes helyek elnyerésénél az említett kívánalmak mellett vagyontalan árva fiúk előnyben részesülnek. — Az említettnél nagyobb előképzettséggel bíró ifjak a másodévre való felvételre is folyamodhatnak. Azon ifjak kik magokat ezen intézetben felvétetni akarják, folyamodványokat szülői vagy gyámi engedéllyel, keresztlevéllel, orvosi és iskolai bizonyítvánnyal ellátva alólírott igazgatósághoz f. év szeptember 1-ig küldjék be. Részletesebb felvilágosítással és intézeti értesítővel szívesen szolgál az „Istvántelki földmives- és kertészi-iskola igazgatósága“ Istvántelken. U. posta Rákospalota.

Üzleti szemle.

Gabona-árak.

Minimum és maximum: Budapest aug. 11.		Bécs aug. 11.
Buza	10 60 — 11 15 frt	10 50 — 11 30 frt
Rozs	7 60 — 7 80 frt	8 15 — 8 60 frt
Árpa, takarmány	7 30 — 7 50 frt	— — — frt
Árpa, szeszfőzésre	8 00 — 9 00 frt	9 00 — 9 40 frt
Árpa, seres	9 50 — 11 00 frt	9 00 — 11 00 frt
Zab	6 40 — 6 85 frt	6 70 — 7 45 frt
Törökbuza	6 40 — 6 55 frt	6 80 — 8 10 frt

Budapesti marhavásár augusztus 9-én. Összes felhajtás 6582 db. nagy és — db apró marha. Ebből eladott 27 db. bika, 1133 db. ökör, 600 db. vágó tehén, 133 db. fejős tehén, 269 db. bival, 218 db. borjú, 4202 db. juh. Árak: bika darabonként 100—200 frt, ökör páronként 240—360 frt, vágó tehén páronként 140—240 frt, fejős tehén darabonként 110—190 frt, bival páronként 160—270 frt, borjú darabonként 16—28 frt, bárány páronként — — frt, juh páronként 14—26 frt. Húsárak 100 kilonként: ökrhús 56—60 frt, tehénhús 53—56 frt, borjúhús 66—70 frt, bivalhús 50—52 frt.

Bécsi marhavásár augusztus 7-én. Összes felhajtás 3211 drb és pedig 1607 drb. magyar, 1267 drb. lengyel és 338 drb. német fajta, melyből 3104 drb. ökör, 64 drb. tehén, — drb. bika és 43 db. bival. Árak 100 kilonként: magyar hizó 62—66 frt, lengyel 63—66 frt, német 60—65 1/2 frt, tehén 53—56 frt, bika 55—63 frt, bival — frt. Lában darabonként 60—200 frtot fizettek.

Kőbányai sertésvásár aug. 10-ikén. (Az első magyar sertéshizlalo és kölcsönelőgező részvénytársaság jelentése.) Kivételre sok vásároltatván, az e heti üzlet szilárd árak mellett, élénk hangulatban folyt le.

Mintogy a román kormány, a Bukovina, illetve Galicziából, továbbá Oroszországból származó sertéseknek Romániába való behozatalát és átvitelét az ott uralgó száj- és körömfájás miatt szintén betiltotta: encélfogya a m. kir. kereskedelmi ministerium a sertések behozatalára nézve Romániával szemben f. évi július 20-án elrendelt tilalmat feloldotta és a román származású sertéseknek Magyarországra való átvitelét ismét engedélyezte.

Heti átlagárak: magyar vál. áru 260—300 kilogramm nehezék 58—58½ krajczár, 180—260 kilgr. nehezék 58½—59 kr. Öreg 300 kilogramm tulli — kr, vidéki sertés 57—58 kr. Transitóban: szerbiai 56—59 kr, romániai 57½—59 kr, tiskés — kr tiszta kilogrammonként. — Összes felhajtás: 10,222 darab, összes elhajtás 10,234 drb.

Bécsi sertésvásár aug. 7-én. Összes felhajtás

5589 drb. és pedig 1354 drb. nehéz, 1722 drb. középső és 2513 drb. süldő; melyből 2561 drb. magyar, 2513 drb. orosz-kegyel, 393 drb. szerb és 120 drb. oláh fajta. Árak 100 kilóként: nehéz 53—54¾ frt, középsőhöz 50—52 frt, süldő 42—48 frt; szalonua és zsír 64—65 frt.

Felolós szerkesztő: GAMAUF VILMOS.

H I R D E T É S E K.

ŐSZI BÜKKÖNY.

Az utolsó évtized legdivatosabb takarmánynövénye. Vetőmagul, kellő arányban korai rozssal keverve, mmázsánként 11 frtért, a héjasfalvi vasuti állomáshoz szállítva — Zsákok darabja 60 kr.

Megrendelések intézendők Szentkirályi Árpád urhoz, Székely-Kereszturra.

(16)

(1—2)

ELADÓ BÜKKÖNY.

Őszi bükköny, borsó

kapható

MAROS-SZENTKIRÁLYT, utolsó posta MAROS-VÁSÁRHELYT.

Hectoliterje: 10 frtért alólrtnál.

Filap Albert.

(15.)

(1—2.)

(17)

(1—3)

LÓ-ÁRVERÉS.

A földmivelés-, ipar- és kereskedelmi m. kir. ministerium részéről ezennel közhírré tétetik, miszerint a fogarasi m. kir. állami ménesből egy darab 5 éves és 8 darab 4 éves számfelüti fiatal kanca, az erdélyi mén-telep-osztályokból pedig néhány kisorolt, — különböző koru — mén és herélt fog a kolozsvári állatkiállítás alkalmával, — szeptember hó 3-án, a legtöbbet ígérőnek, azonnali készpénzfizetés mellett eladatni.

Az árverés a jelzett napon, a kiállítási helyiségben, reggeli 9 órakor kezdetik meg.

Kivánatra árlapok és költségvetések bérmentve küldetnek.

Üzlet nagyobbítás és vízművészeti kellékek tárlata.

WALSER FERENCZ
első magyar gép- és tűzfűszerek, gyár, harang- és érez-öntőde
ERDELYORSZÁGI FIÓKLEPE
Kolozsvárt.
Bel-Monostoruza 12. szám.

Szerelő-műhely károk s vízvezetők berendezésére.

PIACZI ÁRAK.

A heti vásár		Egy hectoliter						100 kilo		1 köb- meter	1 kilo marha- hús
helye	napja	tiszta buza	elegy buza	rozsa	árpa	zab	török- buza	széna	szalma	tüzifa	
k r a j e z á r o k b a n											
Balázsfalva	augusztus	9 650	450	400	—	—	400	—	—	125	40
Báuff-Hunyad	julius	31 700	600	500	—	200	500	—	—	160	40
Beszterce	augusztus	7 650	500	450	—	300	450	380	220	320	36
Brassó	augusztus	10 670	560	430	365	255	460	265	180	235	44
Csik-Szereda	augusztus	8 700	580	475	425	300	525	200	80	200	36
Deés*	augusztus	7 760	680	580	380	370	640	600	240	300	40
Déva*	augusztus	11 990	795	750	—	350	625	200	90	230	44
Dicső-Szent-Márton	augusztus	8 600	420	420	—	275	425	380	260	380	44
Erzsébetváros	augusztus	11 600	450	400	—	300	450	300	180	250	44
Fogarás	augusztus	10 750	—	400	352	260	500	185	80	220	42
Gyula-Fehérvár	augusztus	11 725	600	525	—	300	425	220	130	245	46
Gyergyó-Szent-Miklós	augusztus	11 750	—	525	450	300	550	300	—	160	40
Hátszeg	augusztus	6 660	640	500	300	300	340	140	10	250	40
Kézdi-Vásárhely	augusztus	9 640	500	440	320	265	500	400	120	300	40
Kolozsvár	augusztus	9 702	—	450	—	210	465	350	190	300	48
Maros-Ludas	május	25 600	500	500	—	250	430	—	—	300	44
Maros-Vásárhely	augusztus	9 800	655	690	600	595	625	460	200	450	44
Medgyes	augusztus	9 705	610	500	—	275	450	150	110	235	40
Nagy-Enyed	augusztus	9 625	500	400	—	280	425	480	180	280	44
Nagy-Szeben*	augusztus	10 860	740	470	500	300	520	160	80	300	44—46
Nagy-Várad	augusztus	7 740	610	520	385	270	460	480	280	300	52
Segesvár	augusztus	9 680	480	400	—	300	450	150	130	160	44
Sepsi-Szent-György	augusztus	13 700	690	380	360	270	520	300	180	200	44
Szamosujvár	augusztus	13 660	520	440	—	230	450	200	70	240	40
Szász-Régen	augusztus	9 625	440	460	—	280	450	460	220	260	40
Szász-Sebes	augusztus	9 725	650	450	—	325	425	165	135	240	44
Szászváros	augusztus	11 670	550	470	500	290	450	300	70	210	40
Székely-Udvarhely	augusztus	7 700	450	450	—	250	500	260	40	280	40
Szilágy-Somlyó	augusztus	3 618	520	438	—	244	488	300	150	300	40
Teke	augusztus	6 550	500	450	—	200	460	200	20	300	40
Torda	augusztus	11 650	450	450	350	225	440	200	15	250	44

A *-al jegyzett árak metermázsára vonatkoznak.

Az „Erdélyi Gazda“ hirdetési díjtáblája.

Árszabály tér szerint		1 1—3 1—6 1—12 1—18 1—26 1—30 1—36 1—40 1—52 széri hirdetésnel belyeggel együtt																			
		frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr	frt	kr
1/16 oldal	teljes ára	7	30	20	90	36	80	68	60	100	40	127	20	149	—	170	80	192	60	225	60
	25% elengedés	5	55	15	90	28	05	52	35	76	65	97	20	114	—	130	80	147	60	173	10
3/16 oldal	teljes ára	4	30	10	90	19	80	36	60	53	40	67	20	79	—	90	80	102	60	120	60
	25% elengedés	3	30	8	40	15	30	28	35	41	40	52	20	61	50	70	80	80	10	94	35
4/16 oldal	teljes ára	3	30	6	90	10	80	20	60	29	40	37	20	44	—	50	80	67	60	68	60
	25% elengedés	2	55	5	40	8	55	16	35	23	40	29	70	35	25	40	80	46	35	55	35
2/16 oldal	teljes ára	2	30	3	90	6	80	12	60	17	40	22	20	27	—	30	80	35	60	42	60
	25% elengedés	1	80	3	15	5	55	11	35	14	40	18	45	22	50	25	80	29	85	35	85
1/16 oldal	teljes ára	1	30	2	90	4	80	8	60	11	40	15	20	18	—	20	80	24	60	29	60
	25% elengedés	1	05	2	40	4	05	7	35	9	90	13	20	15	75	10	30	21	60	26	10

Mellékletek 100 darabonként 1 forint 50 krajával számíthatnak.

A hirdetés szövegét a t. megrendelők minden külön díj nélkül tetszés szerint akárhányszor változtathatják.

Egyletünk t. tagjai és lapunk t. előfizetői 25% vagyis egy negyedrészt

engedményben részesülnek, ha hirdetésük beküldésekor tagsági vagy előfizetői minőségükre hivatkoznak.

Nyomatott Gámán János örökösainél, közép-utca Minorita-épület.